

ఎక్కువ ఎండగా లేదు. కిటికీలోంచి చల్లటి గాలి వీస్తోంది. పక్క స్టేషను దాటిన తరవాతగానీ కృష్ణమూర్తి తన ఎదురుగా పక్కగా వున్న మనుషుల్ని చూడలేదు. మొహంమీదికి బలంగా గాలి తగుల్తూంటే హాయిగా వుంది ప్రాణానికి. కానీ బై కింది భాగాన్ని ఉడకేస్తూనే వుంది. యథాలాపంగా చూశాడతను. అతని ఎదుటి బెంచీమీద ముగ్గురు కూచున్నారు. ఇద్దరు మొగాళ్లు. నడి వయస్కులు. వారి మధ్య అదే వయసులో వున్న స్త్రీ. చివర కూచున్నాడతను. జంతికలు నవుల్తున్నాడు. కాళ్లు రెండూ ఎదుటి బెంచీ మీద ఆనించాడు మూర్తి. వాళ్ల ముగ్గురూ అతన్ని అంతకుముందే పరిశీలించారు. తను కూచున్న బెంచీ మీద ఇద్దరే వున్నారు. పక్కనే కూర్చున్న వ్యక్తి కొంచెం మాసిపోయిన చొక్కా భుజం మీద తువాలు, రెండ్రోజులు పెరిగిన గడ్డంతో వున్నాడు. వాళ్ల మాటలు కాసేపు ఆపినట్టుంది. తదేకంగా కిటికీ బయట సాగుతున్న కరెంటు తీగల్ని చూస్తున్నాడతను. ఓసారి అతనివేపు చూసి మళ్లీ బయటికి చూస్తూ కూచున్నాడు కృష్ణమూర్తి. మళ్లీ ఉత్తరం జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఉత్తరం బయటికి తీసి చదవాలనిపించింది. పక్కనే వున్న వ్యక్తినిచూసి ఎందుకో తటపటాయించి జేబులోంచి చెయ్యి తీసేశాడు మూర్తి. నిజానికతనికి ఉత్తరం ఎప్పుడో నోటికి వచ్చేసింది. ఆ ఉత్తరం, అది రాస్తున్నప్పుడు తండ్రి ముఖం అని కళ్లల్లో ముద్రవేసుకుని వుండిపోయాయి. మళ్లీ ఒకసారి వెళ్లి బావగారి కాళ్లు పట్టుకోమని తండ్రి ఉద్దేశం. అతని కళ్లు చమర్చేయి రుమాలుతో అద్దుకుని క్రీగంట పక్క వ్యక్తిని చూశాడతను. ఇద్దరి చూపులూ క్షణంపాటు కలుసుకున్నాయి. ఆ వ్యక్తి మళ్లీ పొలాన్ని పరిశీలించడంలో నిమగ్నమైపోయాడు.

రెండు జతల బట్టలు సంచీలో పడేసుకుని, మరోరెండే రెండు నిముషాల్లో బట్టల్లో దూరి విమానంలో స్టేషన్లోకి వచ్చేసరికి ఎక్స్ప్రెస్ వెళ్లిపోయింది. ఎక్స్ప్రెస్ని పవరుపేట స్టేషన్నీ నిప్పెట్టి తగలెయ్యాలనిపించింది కృష్ణమూర్తికి. బెంచీ మీదికి బేగ్ని ఇంచుమించుగా విసిరేసి దాని పక్కనే కూలబడ్డాడతను. కోపంతో ఆందోళనతో అతని కళ్లలో నీళ్లు తిరిగాయి. భుజం మీద నల్లకోటు వేలాడదీసుకుని ఎ.ఎస్.ఎం అతని ముందుగా వెళుతూ కనిపించాడు.

“సార్, ఇప్పుడింక తెనాలి వేపు వెళ్లే ట్రెయినేదైనా వుందా?”

“తెనాలిపోదుగానీ విజయవాడ వరకూ పది నిముషాల్లో ఫాస్టు పాసింజరు వస్తుంది. అక్కణ్ణించీ తెనాలిపెద్ద ప్రాబ్లం కాదు గదా”.

టికెట్ కొనుక్కుని లోపలికి వస్తూండగా రెండో నెంబరు ఫ్లాట్ ఫామ్ మీదికి ఒస్తోందని వరుసగా మూడు భాషల్లో ప్రకటన వస్తోంది. ఉన్న నలుగురైదుగురూ పట్టాల మీదుగా రెండో వేపు వెళ్లిపోయారు. ఎవరో కృష్ణమూర్తికి చెయ్యి అందించారు. దూరంగా ఖాళీ బెంచి మీదకూచుని సిగరెట్ వెలిగించాడతను. వీపంతా చెమటతో తడిసిపోయింది. టై కొంచెం వదులు చేసుకున్నాడు (“అయామ్ టి.కె.మూర్తి ఫ్రమ్ పార్క్ డేవిస్ డాక్టర్”) ఓ చేత్తో తడుముకోగానే నాన్న ఉత్తరం గరుగ్గా చేతికి తగిలింది. ఉదయం నుంచి అయిదారుసార్లు చదివేడతను. ప్రతి అక్షరం ప్రతి వాక్యం అతని వీపు మీద నిప్పుకణికతో గీసినట్టయింది. గుండె లవిసేలా కయ్యిమంది రైలు. దడదడ తన మీదికే ఒస్తున్నట్టుగా ఒచ్చేసింది. ఆగేవరకూ నుంచుని ఎదురుగా ఆగిన పెట్టెలో కిటికీ దగ్గర ఖాళీ చూసుకుని కూచున్నాడు కృష్ణమూర్తి.

సిగరెట్ తీశాడు కృష్ణమూర్తి. పక్క జేబులోంచి తీసిన అగ్గిపెట్టె ఖాళీ. కాసేపు దానివేపు చూసి కిటికీలోంచి బయటికి పారేశాడు.

“తీసుకోండి” అగ్గిపెట్టె చేతికిస్తూ అన్నాడు పక్క వ్యక్తి. అతని వేపోసారిచూసి సిగరెట్ వెలిగించుకుని తిరిగి అగ్గిపెట్టె ఇస్తూ థేంక్స్ చెప్పేడు మూర్తి. కొంచెం నవ్వి అతను కూడా జేబులోంచి చార్మినార్ పెట్టె తీసి సిగరెట్ వెలిగించాడు. అగ్గిపెట్టె జేబులో వేసుకుంటూ అడిగేడతను.

“బెజవాడండీ మీరు?”

అవునంటూ తల ఊపేడు కృష్ణమూర్తి.

“నేనూ బెజవాడేనండి అంటే బెజవాడ గాదనుకో. ఒంగోలూ బోవాలి. బెజవాణ్ణించి బస్సోరైలో వుంటనే వుంటాయి”

అతనివేపుచూశాడు కృష్ణమూర్తి. ఏమనాలో తోచలేదు. అలాగా అన్నట్టు తల ఊపేడు.

“మీ స్వగ్రామం బెజవాడండీ!” మళ్లీ అడిగేడా వ్యక్తి.

“తెనాలి. నేను ఏలూర్లో వుంటాను. అక్కడ వర్క్ చేస్తున్నాను”

“మాదీ ఒంగోలు గాదనుకోండి. ఒంగోలు దిగిపోవాలి. బస్సులు సక్రమంగా దొరికితే సాయంత్రానికి బోతాలెండి”

దానికి ఏవనాలో కృష్ణమూర్తికి తెలీలేదు. తల కొంచెం ఊపి బైటకు చూశాడతను. చుట్టతీసి నోరు ఖాళీ చేసుకుని ఎదురుగా కూర్చున్నతను అడిగేడు.

“ఈసారి పత్తి బాగానే ఉందంట గదండీ!”

పక్క వ్యక్తి లేచి జాగ్రత్తగా సిగరెట్టు కిటికీలోంచి బయటపారేసి కూచుంటూ అన్నాడు.

“బాగంటే బాగే. మూడేళ్ల బొక్క పూడుసుకునే దారి లేదు. ఆ పొగాకు ఏసినప్పుడే బాగుండేదండి. ఏం దీ మందు లేందీ, పురు లేందీ, రెండేళ్ల క్రితం మా తోడల్లుడు పురుగుమందు తాగి గదూ పోయింది !”

జంతికలు తినే వ్యక్తి ప్రక్కనే కూచున్న ఆడ మనీషి ముందుకు వంగి అతనివేపు ఆశ్చర్యంగా చూశారు. తేరుకుని ఆమె అడిగింది ముందు.

“ఎలూర్లో బంధువులున్నారండీ మీకు !”

“బంధువేం ఖర్చు. అల్లుడే ఉన్నాడు. బిడ్డని జూసుకుపోదావని వస్తావుంటాను”

“శానా దూరం ఇచ్చేరే”

“దూరవే అనుకో. ఈ రైళ్ళు బైళ్ళు ఒచ్చిం తరవాత దూరాబారం ఏంది లెండి. మా బావమరిది పొగాకు నారుకు రాజమండ్రి బోయేది. ఆణ్ణే దొరికేడీ అల్లుడుగారు”

అంతవరకూ నిశ్శబ్దంగా వున్న కృష్ణమూర్తి బెంచీ చివర వ్యక్తి కూడా మాటల్లోకి దిగేడు. పది నిమిషాల్లో పెట్టె అంతా అయిదుగురూ కలిసి మాటల పందిరి అల్లేశారు. కృష్ణమూర్తి టై చివరి వేలికి చుడుతూ కూచున్నాడు. కృష్ణమూర్తి తండ్రికి ఇద్దరే పిల్లలు. కూతురికి పెళ్లిచేసి నాలుగేళ్ళయింది. అల్లుడు కాలేజి లెక్చరరు. క్లాసులో తక్కువ ఇంట్లో ఎక్కువ పాఠాలు చెప్పి డబ్బు సంపాదించడం అతని ముఖ్య వ్యసనం. రెండేళ్ల నుంచి ఖాళీ వున్నప్పుడల్లా పెళ్లాన్ని హింసించడం మొదలుపెట్టేడు.

“మా అడబడుచుని కావిలి ఇచ్చావండి. బాగానే వున్నారైండి బగవంతుడి దయవల్ల”

“ఉండకే వుంది లేవే. ఏదో కాస్తంత పొలం, ఉండటానికో ఇల్లు. ఒకట్లైండి మడిసి మంచోడు. తాగుడు బోగుడు లేవు. చీటికీ మాటికీ అన్నీ ఇయ్యమని చెయ్యి సాచే అవుసరం లేదు. ఆళ్ల బతుకాళ్లది అంతేగదండీ” అన్నాడు ఆమె భర్త.

“అదీ ఎవడేం జేస్తాడండి? మంచోడని పిల్లనిచ్చేను. ఇద్దరు పిల్లకాయలండి. అయినా పిల్లను పీక్కుతింటూ వుంటాడు. ఆ కొట్టడవేంది, తిట్టడవేంది. పెద్ద రచ్చయిపోయింది. నేనేణ్ణుంచి తెచ్చేదండి డబ్బు? నా కాడ మాటలు మూలుగుతా వుంటే అనుకోవచ్చు. పెళ్లాం పుస్తెలమ్ముకుని మందులు కొని పొలాల కొడుతున్నావండీ. ఏం దీ చేసేది? మాదంతా ఒర్షాధారం గదండీ”

అతని మాటలు కృష్ణమూర్తి చెవులకి ఫెళ్లున తగిలేయి. బావగారి దగ్గిరకి కనీసం నాలుగుసార్లు వెళ్ళేడతను. చిరునవ్వుతో కొత్తగా ట్యూషన్లో చేరే విద్యార్థి పలకరించినట్టు

స్నేహంగా మాట్లాడి, ఇచ్చిన మందు శాంపిల్లు తీసుకుని పంపించేవాడు. పది రోజులు తిరక్కుండా చెల్లెలి దగ్గర్నించి బావగారి చెంప దెబ్బలతో కవరు ఒస్తుంది. భార్య పుట్టింటి డబ్బుమీద బతకాలనే వెధవల జాబితా తయారు చేయించి, బహిరంగంగా ఉరితీయించాలనిపించేది కృష్ణమూర్తికి. చెల్లెలంటే అతనికి చాలా ఇష్టం. అయితే అతనికి రెండేళ్లలో ఒక విషయం తెలిసిపోయింది. ఆ జాబితా గనక తయారుచేస్తే నాలుగైదు సంపులాలవుతాయని, మధనపడ్డంతప్ప అతనుఎవరికీ చెప్పుకోలేదు.

“..... పెళ్లాం మీద చెయ్యి చేసుకునే పెనిమిటి ఎదవ అనుకోండి. మొగోడు అయితే సంపాదించాలిగానీ ఆడదాన్ని కొట్టి సంపే బుద్ధి ఏటండీ?” అంటోందామె. ఆమె భర్త నవ్వేడు. మిగతా అందరూ ఆమెతో అంగీకరించారు. పెళ్ళీ, భర్త, కర్మ, భగవంతుడు మొదలైన అంశాలమీద వాళ్ల జీవితానుభవాల కోణం నుంచీ అందరూ సత్యాలు మాట్లాడుతున్నారని. మూర్తి పక్కనున్న వ్యక్తి అంటున్నాడు.

“సెల్లెమ్మా, ఆడు అల్లుడైపోయాడుగానీ నాయాల్ని బర్రెను బాదినట్లు బాదేవోణ్ణి. సేతులు కట్టుకుని, ఆయనగారి కాళ్లు పట్టుకుని బతిమాలేనండి. పస్తులున్నానంటే నమ్ము. వెయ్యిరూపాయలు ఇచ్చి ఒస్తున్నానండి. కడుపులో బాధ. ఏం జెయ్యాలండీ చెప్పు”.

కృష్ణమూర్తి టై సర్దుకుని వింటున్నాడు. వాళ్ల మాటలు అతనికి ఊరట కలిగించడం లేదు. అతనిలో బెంగ బుడగలపెద్ద దవడం ప్రారంభించింది. టై బుడగ ముడిలా వుంది. సిగరెట్ తియ్యగానే పక్కనున్నతను మళ్ళీ అగ్గిపెట్టె ఇచ్చేడు. మళ్ళీ థేంక్స్ చెప్పి బయటకు చూస్తూ కూచున్నా చెవి వాళ్ల మధ్య ఒదిలేశాడు. నూజివీడులో ఆగి బయలుదేరుతుండగా “టీయండి టీ”వచ్చేడు. ఆడమనిషి తప్ప అందరూ టీలు చెప్పేరు. పక్కరైతు కృష్ణమూర్తిని అడిగేడు.

“టీ తీసుకుంటారండీ నువ్వు?”

ఒద్దన్నాడు మూర్తి. టీలవాడు డబ్బులు వసూలు చేసుకుంటూ అన్నాడు.

“ఇవాళ మూర్తం బాలేదండీ బాబూ. బేరాలేవు. ఏలూర్నుంచి పదిటీలు కూడా అమ్మలేదండి. ఇలాగే అయితే పెళ్లాం బిడ్డల్ని ఒదిలేసి సన్నాసుల్లో కలవాల్సిందేండి”

ఆమె నవ్వి “సన్నాసులెందుగ్గానయ్యా, బేరాలు బాగానే వుంటయిలే. ఎంతమందిపిల్లలు!” అంది.

“ముగ్గురు. ఆపరేషన్ చేయించుకున్నాను. కొంప మునిగిపోను. వస్తానండి... టీయండి టీ సార్”

మరో పది నిమిషాల తరువాత తన పక్కనున్న వ్యక్తి పేరు ఆదిశేషు అని తెలిసింది మూర్తికి. మిగతా వాళ్ల పేర్లు అంతు పట్టలేదు. ఆడమనిషి అంది.

“నాకొక్కతే ఆడపిల్లండి. కానుపు కష్టమై పోయింది.”

“అసలు బతకద్దనుకోలేదు. ఆడజన్మకి ఎందుకట్టా రాశాడో గానీ, నా భార్య మళ్లీ ఇంటికొచ్చుద్దనుకోలేదండి.”

“అంతా దేవుడి దయండి. ఇంక పిల్లలు పుట్టకుండా పెద్దాపరేషన్నేశారండి. బయటపడ్డాననుకోండి. అంతేనండి. మాకు బాదల్లేవండి. పెద్దాపరేషనయి బతికినాం గదండీ అందరం పెత్తిరపతి ఎళ్ళి స్వామి దర్శనం చేసుకుని షేమంగా ఇంటికొచ్చేవండి.”

“అంతేలెండి. మన చేతులో ఏవుంటందండి! బావున్నావు. బాదల్లేవంటే దేవుడి దయే” ఆదిశేషు అనగానే తల వేగంగా తిప్పి అంగీకరిస్తూ అతని పక్కనున్న వ్యక్తి అందుకున్నాడు.

“అయ్యోయ్యో”

“ఏం జబ్బుండి అన్నయగారూ!” ఆమె కళ్లు పెద్దవి చేసి అడిగింది.

“మనకేం దెలుస్తదండి ! మా ఊళ్లో డాట్రు బెజవాడ పొమ్మన్నారండి. పెద్దాసుపత్రిలో దిక్కే వుంది. ముందు కాసెంత బువ్వు దినేదండి. తరవాత్తరవాత అదీ లేదు. పచ్చిగంగ దిగడం కష్టమైపోయిందండి. కచ్చితంగా నెల తీసుకుని పోనే పోయిందండి”

“ఏం గోరం !”

“కర్చులూ తప్పలేదు. తిరుగుడూ తప్పలేదు. మనిషి మాత్రం దక్కలేదు. దానికంటే, మనిషి పోయిం తరవాత కుక్కని పారేసినట్లు బయటపారేశారండి. బాదేసిందండి. మా సర్పంచిగారూ ఆళ్ళూ ఈళ్ళూ పోగై సెవాన్ని ఊరికి దెచ్చి తగలేసేవండి. ఎన్ననుకుంటే ఏం లాబం ! బాదల్లేవంటే చెప్తున్నానండి. బగమంతుడనేవోడు అందరికీ ఒకేలాగ రాయడు గదండి. ఏడిచినా ఒకటే ఏడవకపయినా ఒకటే. అది బోయిన ఏడాద్దాకా నట్టింటో తిరుగుతున్నట్టే వుండేదండి. రెండు సుట్టలకంటే తాగితే నానా తిట్లూ తిట్టేదండి”

“కరెక్టయిన మాట చెప్పేవయ్యా, ఆశ్చేసుగారూ, ఎన్ననుకున్నా ఆడది ఇంట్లో తిరుగుతా వుంటే అదో నిబ్బరంగా వుంటదండి. నాలుగు తంతే మూలకిబోయి ఏడుస్తది. మళ్లీ పిలంగానే ఓయంటదండి ఆడది”

“అంతే అంతే” అన్నాడు ఆదిశేషు. ఆడమనిషి పక్కకున్న వ్యక్తి సీమ వెండి గిన్నె తెరిచి అందరికీ జంతికలు పంచేడు. ఆదిశేషు జంతిక అందుకుంటూ కృష్ణమూర్తి వేపు

సందేహంగా చూసి ఏవనుకున్నాడో ఊరుకున్నాడు. వాళ్ళు మాట్లాడుతున్న మాటలన్నీ ఏటి కెరటాల్లా తాకుతున్నాయి కృష్ణమూర్తిని. వింటున్నకొద్దీ కడుపులో బుడగ పెద్దదవుతోంది. మెడను చుట్టుకున్న టై సర్దుకుంటూ చూసీ చూడనట్టుగా వాళ్లందర్నీ పరిశీలనగా చూశాడతను. జంతికలు చప్పరించడంలో నిమగ్నమై వున్నారంతా. ఆదిశేషు రెండుకాళ్ళూ, పైన పెట్టి మరం వేసుకూచున్నాడు. హఠాత్తుగా కృష్ణమూర్తికి తనబావగారి గురించి చెప్పాలనిపించింది. అతని ఆలోచనలు విన్నట్టుగా ఆదిశేషు అన్నాడు.

“మీరు జేసే ఉజ్జోగం ఏంది సారూ?”

నన్నేనా అన్నట్టు అతనివేపు చూసి క్షణం ఆలోచించి చెప్పేడు మూర్తి.

అందరూ అతని వేపే చూస్తున్నారు.

“మందుల కంపెనీలో మెడికల్ రిప్రజెంటేటివ్”

“సాగ్రావం తెనాలి”

“అ”

“కుటుంబం అంతా తెనాలండి!”

“అ”

ఆమె ఏదో అడగబోయి ఊరుకుంది. టై ముడి నిమురుతూ కూచున్నాడు మూర్తి. ఆదిశేషు కూడా అతనివేపు చూసి ఆగిపోయి ఆడమనిషిని చస్తూ అడిగేడు.

“పిల్లలకి పెళ్లిళ్లయినయ్యాండీ?”

“ఒక్కమ్మాయేగదా. చేశానండి. దేవుడిదయవల్ల బాగున్నారు”

నిజవే చెప్తోందన్నట్టుగా వాళ్లాయన అందుకున్నాడు. “పై సంబంధవేలెండి బాగానే వున్నారు”.

“దగ్గిరోళ్ళు లేరా?”

“లేకేవండి. మా అక్క కొడుకే వున్నాడండి. అమ్మాయి పెద్దమనిషి అయినకాణ్ణించి ఆవెగారు ఇంటికి తరచూ వస్తాపోతా నా కోడలు నా కోడలని మొదలుపెట్టిందండి.

“సాయానా అక్కే?”

“తోడబుట్టినదేనండి. ఏమాటకామాట చెప్పుకోవాల. మంచి మనసేనండి దానికి. మొగుడు ఒక్క రవ్వ తేడాపాడాలున్నా దుర్మారగం ఏవీ లేదండి”.

“మంచోళ్లనండి పాపం. ఆళ్లదేం లోపం లేదండి” అంది అతని భార్య.

“కుర్రోడే సరైనోడు కాదండి. చిన్న వయసుకాణ్ణించే పెద్ద తిరుగుళ్లు, పెద్దపోకిళ్లు ఎక్కువండి. ఆ సీటికీ మాటికీ బెజవాడ రావడం, డబ్బులు కరుసుపెట్టడం, రావడం ఇదండీ ఆడిపని. ఓ పేకాటేటీ, మరోటేటీ ఇంక ఒకటి గాదులే. నాలుగు డబ్బులుంటే చేసేపన్నీ చేసేవోడండి. అమ్మాయికంటే ఆరేళ్లు పెద్దండి”

“మా ఒదినిగారు ఆయన్నీ మాకు తెలవకుండా వుండాలని కథలన్నీ చెప్పేదండి. కన్నబిడ్డ గదండి. ఆడేం జేసినా పేవోళ్ల దగ్గర, అందులో పిల్లని తెచ్చుకునేకాడ సమర్థించు కోవాలి గదండి. ఆవిడికీ తప్పదండి. ఎవరికేనా తప్పదండి. ఆ యబ్బాయికి తండ్రి బయం లేదండి. తల్లి బయం అసలికే లేదండి. ఏం జేస్తావండి”

బావగారికి అటువంటి అలవాట్లు లేవు. కానీ మనిషి మంచివాడు కాడు. తన స్నేమితులెవరికీ ఆయన గురించి తెలీదు. టై ముడి కొద్దిగా కిందికి లాగి చెవులు రికికంచి వింటున్నాడు కృష్ణమూర్తి.

‘చేసేదేవుందిలే. నిజం జెప్పాలంటే ఆడికీ కొంచెం చేతివాటం కూడా వుందండి. ఇంట్లోనే ఆనుకోండి. అయ్య డబ్బులూ అమ్మ డబ్బులూ లాగేసేవాడండి. ఆయన్నీ మాకు తెలీకుండుంటయ్యా? మా ఊరోళ్లు అక్కడికి బోరా అక్కడోళ్లు ఇక్కడికి రారంటారా?”

“కుర్రోడి దేవూరండి?”

“ఆ, దగ్గరేలెండి. అయిదు రూపాయల చార్జీలు”

“మొత్తానికి పిల్లనివ్వలేదు” అన్నాడు జంతికల యజమాని.

“చూస్తా చూస్తా ఎలా ఇస్తావండీ? నేనిచ్చే డబ్బులూ తగలేసేసి, ఆడి డబ్బూ తగలేసి అమ్మాయిని గెంటేస్తే దిక్కేవుందండి. తెలీకండా జేస్తే ఆ దారివేరు. ఇంకది మన కర్మ. అది బతికినంతకాలం మనం, మనం బతికినంతకాలం అది ఏడవాలిసిందే.

“అంతగాకేందండి. తెలీకేగదా పిల్లనిచ్చుకుని ఇప్పుడు యాతన్ను బడతన్నాం. దాని మొకం నేనూ నా మొకం అదీ చూసేదీ ఏడిసేది. అసలు క్రిష్ణ దాటి మా ఓల్యెవరూ సంబంధాలు చెయ్యాలా”

“ఇంకెందుకని ఇవ్వననేసానండి. ఈయనగారు ఏడన్నా మెత్తబడతాడని కరాకండీగా ఒదినిగారికి నేనే చెప్పేనండి. అలాగన్నానని కోపం పడ్డారండీయన”

“ఎహే, కోపం కాదండి. ఆ చెప్పేది నేను చెప్పేఒణ్ణిగదా. మరి నువ్వు చెడ్డయిపోలా. ఇప్పటికీ ఆవిడిగారు ముందీవిణ్ణీ తరువాత నన్నూ తిడతా వుంటదండి. నేనూ జెప్పేలెండి. ఏడిసింది. ఓ బతిమాలింది. తిట్టింది. దాని మరిదిగార్ని రాయబారం అంపిందండి”

“పిల్ల గొంతు కోస్తావేటండి. కచ్చితంగా కూడదంటే కూడదన్నాం”

“అద్దుష్టం బావుండి మంచి సంబంధం చేసేంలెండి”

“సుకంగున్నారు. మాకూ బాధలేకండా పోయింది. ఆడదానికి గదండి అన్నీ. తెలీనింటో అదుగెట్టి ఆళ్లు బాగా జూసుకుంటే అదుష్టం. లేకపోతే పుట్టింటికి ఎళ్లగలవేటండి. ఓ అయ్యచేతిలో పెడితే పండక్కి పబ్బానికీ రావొచ్చుగానీ ఎనక్కంటూ రాలేంగదండి. ఏ నుయ్యో గుయ్యో జూసుకోటవే”

ఆ విషయం కూడా అందరూ అంగీకరించారు. ఆదిశేషయ్య ఎందుకో తువాల్తో కళ్ళు తుడుచుకున్నాడు.

“బాదపడకండి అన్నయ్యగారూ. అన్నింటికి బగవంతుడు వున్నాడు. సిన్నదాన్నయినా తోబుట్టువుననుకోండి. మీరూ ఒదినిగారూ పెత్తిరపతి ఒస్తానని మొక్కుకోండి. అంతా బాగుంటాది”

“బానే వుందిగానీ. ఈడి బుద్ధి పంది బుద్ధయితే దేవుడు మాత్రం ఏం చెయ్యగలడు? మూర్తం పెట్టిన మా పంతులు ఆశ్చేషూ నీ కూతురు అద్దుష్టవంతురాలు పో అన్నాడు. ఏందండి అద్దుష్టం? ఆడిచేత మక్కెలిరిగేట్టు తన్నుల్లినడం”

“అమ్మమ్మ అలాగనకండి. మా ఆడోళ్లు చెప్పినట్టు తిరపతోసారి పోయి రండి. అంతా సక్రమంగా జరుగుద్ది. మనం అనుకుంటావండి. కానీ పైవోడు అన్నీ చూస్తా వుంటాడండి”

అవునని తలూపుతూ జంతికలతను అన్నాడు.

“సిపుడాగ్గు అంతే”

దేవుడికి మొక్కుకోవడం ఎన్నిసార్లు చూడలేదు తను? తలనీలాలు ఇస్తానంది అమ్మ. వాళ్ల మాటలు వినడంలో గమనించలేదు కృష్ణమూర్తి. రైలు గన్నవరంలో ఆగి వుంది. తల బయటపెట్టి చూశాడతను. గాలికి జుట్టు చెదిరిపోయింది. జుట్టు సర్దుకుంటూ అందరివేపూ చూశాడు. రైలు ఆగిందని గమనించినట్టు లేదు వాళ్లు. ఇంతలో పెద్ద శబ్దం చేసుకుంటూ గూడ్సురైలు ఆవతలివేపు వచ్చింది. తీరిగ్గా పది నిముషాలు శబ్దం చేసుకుంటూ భారంగా వెళ్లిపోయింది రైలు.

“ఏం ఊరండి?” కృష్ణమూర్తిని ఆడిగేడు ఆదిశేషు.

“గన్నవరం”

“బెజవాడ దగ్గరికి వచ్చేశాం”

“ఆ. ఎంతండి పదినిముషాలు” అందామె.

జంతికలతను ఆవిడతో చెప్పుకున్నాడు.

“కృష్ణలంక పోవాలి. మళ్ళీ రేపు ఊరు బోవాలండి”

“ఇంకేం రోజూ ప్రెయానాలే మీకు?”

“ఆ. ఎందుకొచ్చిన ప్రెయానాలండి. మనింట్లో కూచున్నంత సుకం ఉందేటండి. తప్పకా ఇయన్నీ. అమ్మ, మొత్తానికి బండి కదిలింది”.

జంతికలతని వేపు చూశాడు కృష్ణమూర్తి. జంతిక బదులు బీడీ నోట్లో పెట్టి వెలిగించాడతను. రైలు వేగం పుంజుకుంది. కృష్ణమూర్తి కడుపులో బుడగ ఇంకా పెద్దదైంది. నిస్సహాయంగా బయటకు చూశాడతను. రైలు పెట్టెలో ఒక్కడే కూచున్నట్టనిపించిందతనికి. టై ఎందుకో బిగుతుగా అనిపించింది.

ఆదిశేషు అడుగుతున్నాడు - “ఒంగోలు బండి ఉంటదంటారా?”

“బండో బస్సో బొచ్చెడున్నాయి. ఏదో ఒకటి దొరుకుద్ది” ఆడమనిషి భర్త ధైర్యం చెప్పేడు.

“మళ్ళీ కాస్త టీనీళ్లు దాగి, ఏందండీ, బండెక్కి కళ్లు మూసుకుంటే పాయె. పేనం ఇసిగిపోయిందమ్మా. దాని కర్మకి దాన్నొదిలి సచ్చిపోయిందనుకోవాల్సిందే”

నిర్మోహమాటంగా ఆదిశేషుని చూస్తూ అతని మాటలు వింటున్నాడు కృష్ణమూర్తి.

ఆమె అందుకుంది. “అయ్యో అంత మాట అనగాకండి. మన బిడ్డని మనం జూడక ఎవరు చూస్తారండి. పైకి ఎన్ని మాటలన్నా ప్రేనాలన్నీ కూతురుకాడే ఉంటయ్యండీ. మన బిడ్డ కాదంటే కాకుండా బోద్దా చెప్పండి”

“లేదులేవే. ఆ బాదలో అట్టా అనిపిస్తా వుంటది. అమ్మాయి బాద చూల్లేకే గదా. దేవుడు ఒక్కోటి పెడతా వుంటాడండి. అయేం లేకపోతే దేవున్నసలు పట్టించుకునేదెవడండి? మీరు బెంబేలు పడిపోతా వుంటే మీ ఆడోళ్ల గతేంటి? మంచో సెడో ఒకళ్లకొకళ్లు చెప్పుకుంటా వుంటే గుండె బారం తగ్గుద్దండి. అంతే గదండీ ! ఇప్పుడీయన తీర్చేవోదూ గాదు, నేను తీర్చేవోణ్ణీ గాదు”

“ఏందో లెండి. ఇంక మనవల్ల గాకపోతే గవర్నమెంటోడి దయవల్ల ఇంట్లో పురుగుమందు ఉంటదిలెండి”

“ఛఛ. ఎంత మాటవన్నావయ్యా. అసలు మన నోబెంబడ రాకూడదండీ. తదాస్తు దేవుళ్లుంటారు. తప్పయ్యా బాబూ” ముందుకు ఒంగి ఆదిశేషు వేపు చూస్తూ సూటిగా కోప్పడ్డాడు జంతికల యజమాని.

“అవునండి మా ఆడాళ్లునుకున్నా అర్థం వుంది. అట్టనగాకండి అన్నయ్యగారూ. ఇంటా వుంటేనే బాదగా వుంది”

జంతికలాయన బీడీ మళ్లీ వెలిగించి ఆదిశేషుని చూస్తూ అన్నాడు.

“మంచి గావొచ్చుండి సెడ్డగావొచ్చుండి. ఒకళ్ల కోసం బతకడ వేటండి. సావడవేటండి? నా తోడబుట్టిన వాడే ఎదవ అయిపోయి నా మీద కోర్టులో వాజ్యం వేసేడు మరి. నన్నూ నా కుటుంబాన్నీ దిక్కులేకుండా జేస్తానని సేలంజీ చేసేడండి ఎదవ. నేనేం పాపం జేసేనంటారు! నేను దిక్కులేక అడుక్కు తింటావుంటే ఆడికేం ఒచ్చుద్దంటారు. అంటే తోడబుట్టి కూడా సెపించాడన్నమాట. సేపం. కోర్టుచుట్టూ తిరుగుతున్నాం. రేపదే ప్రెయానం లెండి. మరాడికి నేనేం అపకారం చెయలేదండి”

రైలు గుణదల దాటిపోయింది. కృష్ణమూర్తికి కడుపులో బుడగ పూర్తిగా ఉబ్బిపోయింది. గొంతు తడారిపోయి, బిగుసుకుపోయినట్టయింది. టై ముడి మళ్లీ సవరించాడు. కళ్లలోంచి నీళ్లు చిమ్మేయతనికి. చటుక్కున తల బయటపెట్టి చూశాడు. మెత్తగా గాలి మోహానికి తగుల్తోంది. కళ్లనీళ్లు కారేయి. ముక్కు ఒకసారి ఎగపీల్చి జేబులోంచి రుమాలు తీసి కళ్లు బాగా వత్తుకుంటూ తల లోపల పెట్టేడు. కన్నీళ్లకి తడిసిన రుమాలు జేబులో కుక్కుకున్నాడు.

“చల్లగాలి గదండీ. కళ్లంబడి నీళ్లు తిరుగుతయి”

నవ్వుతూ కృష్ణమూర్తి వేపు చూసి అన్నాడు ఆదిశేషు. తల ఊపేడు కృష్ణమూర్తి. ఫ్లాట్ ఫారం మీదికి పాకుతూ వచ్చి ఆగింది రైలు. ఆదిశేషు తువాలు సద్దుకుని లేచే ప్రయత్నంలో వున్నాడు. ఆడమనిషీ, భర్తా సంచీ తీసుకుని లేచేరు. కృష్ణమూర్తి లేవగానే దారిచ్చేరు వాళ్లు.

ఆమె అంటోంది - “ఉంటానండి అన్నయ్యగారూ. మీకు రైలు దొరుకుద్దిలెండి”.

కృష్ణమూర్తి ఫ్లాట్ ఫాం మీద పోగవుతున్న జనంలోంచి ఒంటిగా నడిచాడు.

